

II

(Nezakonodajni akti)

UREDBE

UREDBA SVETA (EU) 2022/1369

z dne 5. avgusta 2022

o usklajenih ukrepih za zmanjšanje povpraševanja po plinu

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 122(1) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Ruska federacija, ki je glavni zunanji dobavitelj plina Unije, je začela vojaško agresijo proti Ukrajini, pogodbenici Energetske skupnosti. Zaradi stopnjevanja ruske vojaške agresije proti Ukrajini od februarja 2022 se je dobava plina izrazito zmanjšala, in sicer z namernim poskusom uporabe dobave plina kot političnega orožja. Pretok plina iz Rusije prek Belorusije se je ustavil, dobava plina prek Ukrajine pa se stalno zmanjšuje. Skupni pritok plina iz Rusije zdaj znaša manj kot 30 % povprečja pritoka plina v obdobju 2016–2021. To zmanjšanje dobave je privedlo do zgodovinsko visokih in nestanovitnih cen energije, kar prispeva k inflaciji in ustvarja tveganje za nadaljnji upad gospodarske rasti v Evropi.
- (2) Glede na te razmere je Komisija na podlagi svojega sporočila z dne 8. marca 2022 z naslovom „REPowerEU: skupni evropski ukrepi za cenovno dostopnejšo, zanesljivejšo in bolj trajnostno energijo“ 18. maja 2022 predstavila načrt REPowerEU, da bi čim prej, najpozneje pa do leta 2027, odpravila odvisnost Unije od ruskih fosilnih goriv. V ta namen načrt REPowerEU določa ukrepe, povezane s prihranki energije in energijsko učinkovitostjo, ter predlaga pospešeno uvajanje čiste energije, ki bi nadomestila fosilna goriva v gospodinjstvih, industriji in pri proizvodnji električne energije. Nadaljnji ukrepi na strani ponudbe bi lahko med drugim vključevali boljše usklajevanje nakupov plina in olajšanje skupnih nakupov s strani evropskih udeležencev na trgu plina na mednarodnem trgu plina ter čim boljša prizadevanja za ohranitev zmogljivosti za proizvodnjo električne energije, ki niso odvisne od oskrbe z uvoženim plinom.
- (3) Unija je sprejela nadaljnje ukrepe za povečanje stopnje pripravljenosti v zvezi z motnjami v oskrbi s plinom. Uredba (EU) 2022/1032 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾ je bila sprejeta, da bi se zagotovilo polnjenje podzemnih skladišč za prihajajoče zimske sezone.
- (4) Poleg tega je Komisija februarja 2022 in maja 2022 opravila poglobljene preglede vseh nacionalnih načrtov za izredne razmere in tesno spremljala stanje na področju zanesljivosti oskrbe. Ukrepi, sprejeti s strani Unije od februarja 2022, so bili zasnovani tako, da bi omogočili, da bi do leta 2027 v celoti opustili uporabo ruskega plina in zmanjšali tveganja, ki izhajajo iz nadaljnjih večjih motenj v oskrbi.

⁽¹⁾ Uredba (EU) 2022/1032 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. junija 2022 o spremembi uredb (EU) 2017/1938 in (ES) št. 715/2009 glede skladiščenja plina (UL L 173, 30.6.2022, str. 17).

- (5) Vendar nedavno stopnjevanje motenj v dobavi plina iz Rusije kaže na veliko tveganje, da bo v bližnji prihodnosti nenadno in enostransko prišlo do popolne prekinitve ruske dobave plina. Unija bi zato morala predvideti takšno tveganje in se v duhu solidarnosti pripraviti na možnost, da v katerem koli trenutku pride do popolne prekinitve dobave plina iz Rusije. Potrebno je takojšnje proaktivno ukrepanje, da se predvidi nadaljnje delovanje za omejevanje dobave in okrepi odpornost Unije na prihodnje pretrese. Z usklajenim ukrepanjem na ravni Unije se lahko prepreči huda škoda za gospodarstvo in državljane zaradi morebitne prekinitve dobave plina.
- (6) Sedanji pravni okvir za zanesljivost oskrbe s plinom, določen z Uredbo (EU) 2017/1938 Evropskega parlamenta in Sveta ^(*), ne obravnava v zadostni meri motenj v zvezi z večjim dobaviteljem plina, ki trajajo več kot 30 dni. Pomanjkanje pravnega okvira za take motnje povzroča tveganje neusklajenega ukrepanja držav članic, kar lahko ogrozi zanesljivost oskrbe v državah članicah, ki mejijo druga na drugo, ter dodatno obremeni industrijo in potrošnike Unije.
- (7) Evropski parlament je v svoji resoluciji z dne 7. aprila 2022 o sklepih z zasedanja Evropskega sveta z dne 24. in 25. marca 2022 pozval k predstavitvi načrta za nadaljnje zagotavljanje zanesljivosti oskrbe z energijo v Uniji. Evropski svet je na svojih zasedanjih 31. maja in 23. junija 2022 od Komisije zahteval, da pripravi predloge za povečanje pripravljenosti na morebitne večje motnje v oskrbi, da bi se zagotovila oskrba z energijo po dostopnih cenah. Komisija na to zahtevo Evropskega sveta skupaj z mednarodnimi partnerji Unije preučuje načine za omejitev naraščajočih cen energije, tudi možnost uvedbe začasnih določenih najvišjih uvoznih cen, kjer je to primerno. Komisija v okviru te zahteve tudi nadaljuje z delom za optimizacijo delovanja evropskega trga električne energije, vključno z učinkom cen plina nanj, da bo trg bolje pripravljen na to, da zdrži pretirano nestanovitnost cen v prihodnosti, da bo zagotavljal cenovno dostopno električno energijo in v celoti ustrezal razogljičenemu energetskega sistemu, hkrati pa se bodo ohranjale celovitost enotnega trga, spodbude za zeleni prehod in zanesljivost oskrbe ter preprečevali nesorazmerni proračunski stroški.
- (8) Člen 122(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije Svetu omogoča, da, na predlog Komisije in v duhu solidarnosti med državami članicami, odloči o ukrepih, ki ustrezajo gospodarskim razmeram, zlasti ob hudih težavah pri oskrbi z nekaterimi proizvodi, zlasti na področju energetike. Tveganje popolne prekinitve dobave ruskega plina do konca leta 2022 predstavlja takšne razmere.
- (9) Glede na neposredno tveganje motenj v oskrbi Unije s plinom bi morale države članice ukrepe za zmanjšanje povpraševanja sprejeti zdaj, pred zimsko sezono. Takšno prostovoljno zmanjšanje povpraševanja bi zlasti prispevalo k napolnitvi skladiščnih zmogljivosti, ki tako ob koncu zimske sezone 2022–2023 ne bi bile izčrpane, kar bi omogočilo državam članicam obvladovanje morebitnih hladnih obdobij februarja in marca 2023 ter olajšalo napolnitev skladišč za zagotovitev ustrezne ravni zanesljivosti oskrbe za zimsko sezono 2023–2024. Zmanjšanje povpraševanja po plinu bo pripomoglo tudi k zagotavljanju zadostne oskrbe in znižanju cen energije, kar bo koristilo potrošnikom v Uniji. Zato bi ukrepi za zmanjšanje povpraševanja, sprejeti na ravni Unije, koristili vsem državam članicam, saj bi se zmanjšalo tveganje večjih učinkov na njihova gospodarstva.
- (10) Pri določanju obsega prostovoljnega zmanjšanja povpraševanja se upoštevajo količine povpraševanja po plinu, pri katerih bi v primeru popolne prekinitve ruske oskrbe s plinom obstajalo tveganje, da ne bodo dobavljene. Prizadevanje za zmanjšanje bi moralo biti enako za vse države članice na podlagi primerjave s povprečno porabo vsake države članice v zadnjih petih letih.
- (11) Prostovoljni ukrepi za zmanjšanje povpraševanja sami po sebi morda ne bodo zadostovali za zagotovitev zanesljivosti oskrbe in delovanje trga. Zato da bi lahko hitro obravnavali posebne probleme potekajočega in pričakovanega hitrega poslabšanja, kar zadeva oskrbo s plinom, in preprečili izkrivljanja med državami članicami, bi bilo treba vzpostaviti nov instrument, ki bi uvedel možnost obveznega zmanjšanja povpraševanja po plinu za vse države članice. Delovati bi moral začeti dovolj zgodaj pred jesenjo leta 2022. V okviru tega instrumenta bi Svet na predlog Komisije lahko razglasil pripravljenost na ravni Unije z izvedbenim sklepom. Pri podelitvi izvedbenih

^(*) Uredba (EU) 2017/1938 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2017 o ukrepih za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe s plinom in o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 994/2010 (UL L 280 28.10.2017, str. 1).

pooblastil Svetu se ustrezno upoštevajo politična narava sklepa o sprožitvi obveznega zmanjšanja povpraševanja po vsej Uniji in njegove horizontalne posledice za države članice. Komisija bi se morala pred predložitvijo takega predloga posvetovati z zadevnimi rizičnimi skupinami, iz Priloge I Uredbe (EU) 2017/1938 (v nadaljnjem besedilu: rizične skupine), in koordinacijsko skupino za plin (v nadaljnjem besedilu: KSP), ustanovljeno z navedeno uredbo. Pripravljenost na ravni Unije bi bilo treba razglasiti le, v primeru, da bi se ukrepi za prostovoljno zmanjšanje povpraševanja izkazali za nezadostne za obravnavanje resnih težav pri oskrbi. Petim ali več pristojnim organom držav članic, ki so razglasile pripravljenost na nacionalni ravni na podlagi člena 11(1), točka (b), Uredbe (EU) 2017/1938, bi bilo treba omogočiti, da od Komisije zahtevajo, naj Svetu predloži predlog za razglasitev pripravljenosti na ravni Unije.

- (12) Pripravljenost na ravni Unije bi morala služiti kot stopnja krize, specifična za Unijo, ki bi morala sprožiti obvezno zmanjšanje povpraševanja, neodvisno od nacionalnih stopenj krize na podlagi člena 11(1) Uredbe (EU) 2017/1938. Po razglasitvi pripravljenosti na ravni Unije bi morale države članice zmanjšati svojo porabo plina znotraj vnaprej določenega obdobja. Pri določanju obsega obveznega zmanjšanja povpraševanja se upošteva, v kakšnem obsegu bi lahko bila ogrožena zadostitev povpraševanja po plinu v primeru popolne prekinitve ruske dobave plina Uniji, ter bi bilo treba v celoti upoštevati vsakršno zmanjšanje povpraševanja, ki je že bilo doseženo. Pri določanju obsega obveznega zmanjšanja povpraševanja bi bilo treba upoštevati tudi ravni napolnjenosti skladišč, kot se poročajo na podlagi člena 6d(1) in (2) Uredbe (EU) 2017/1938, napredek v zvezi z diverzifikacijo virov plina, vključno z oskrbo z utekočinjenim zemeljskim plinom (v nadaljnjem besedilu: UZP), ter razvoj na področju zamenljivosti goriv v Uniji.
- (13) Zmanjšanja povpraševanja, ki jih države članice dosežejo pred razglasitvijo pripravljenosti na ravni Unije, se bodo odražala v obsegu obveznega zmanjšanja povpraševanja.
- (14) V zvezi z znatnim izkrivljanjem notranjega trga, do katerega bi lahko prišlo, če se bodo države članice neusklajeno odzivale na morebitne ali dejanske nadaljnje motnje pri dobavi plina iz Rusije, je bistveno, da v duhu solidarnosti vse države članice zmanjšajo svoje povpraševanje po plinu. Zato bi morale vse države članice doseči cilje glede prostovoljnega in obveznega zmanjšanja povpraševanja. Čeprav so morda nekatere države članice bolj izpostavljene učinkom motenj pri oskrbi plina iz Rusije, bi lahko negativni učinki prizadeli vse države članice, zato bi morala sleherna država članica prispevati k omejitvi gospodarske škode zaradi takih motenj, bodisi s sprostitev dodatnih količin plina iz plinovodov ali tovorov UZP, ki jih lahko uporabijo države članice z znatnim pomanjkanjem plina, bodisi zaradi pozitivnega učinka na cene plina, ki ga bo verjetno imelo zmanjšanje povpraševanja, ali pa s preprečevanjem izkrivljanja trga zaradi neusklajenih, nasprotujočih si ukrepov za zmanjšanje povpraševanja. Ta uredba tako odraža načelo energetske solidarnosti, ki ga je Sodišče nedavno potrdilo kot temeljno načelo prava Unije ⁽³⁾.
- (15) Vendar nekatere države članice zaradi posebnih geografskih ali fizičnih razmer, kot sta njihova nesinhroniziranost z evropskim sistemom električne energije ali pomanjkanje neposredne povezave s povezanim plinskim sistemom druge države članice, ne morejo sprostiti znatnih količin plina iz plinovodov za porabo v drugih državah članicah. Državam članicam bi bilo zato treba omogočiti, da se oprejo na enega ali več razlogov za omejitve obveznega zmanjšanja povpraševanja. Zadevne države članice bi se morale zavezati, da bodo storile vse, kar je v njihovi moči, da bi čim prej odpravile deficit glede povezanosti.
- (16) Uredba (EU) št. 347/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴⁾ vzpostavlja okvir za sodelovanje držav članic in ustreznih deležnikov v regionalnem okolju, da bi razvili bolj povezana energetska omrežja zlasti z namenom, da bi povezali regije, ki so trenutno izolirane od evropskih energetskih trgov, ter okrepili obstoječe in spodbujali nove čezmejne povezave. Čezmejne povezave močno prispevajo k zanesljivosti oskrbe. Glede na trenutne motnje v dobavi plina iz Rusije imajo take čezmejne povezave ključno vlogo pri zagotavljanju delovanja notranjega energetskega trga in pri distribuciji plina v druge države članice v duhu solidarnosti. V zvezi s tem bi si morale države članice še naprej prizadevati za izboljšanje povezanosti svojih omrežij, tudi z oceno morebitnega povečanja nove čezmejne povezovalne zmogljivosti v skladu s cilji Uredbe (EU) 2022/869 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁵⁾.

⁽³⁾ Sodba Sodišča z dne 15. julija 2021, *Nemčija proti Poljski*, C-848/19 P, ECLI:EU:C:2021:598.

⁽⁴⁾ Uredba (EU) št. 347/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2013 o smernicah za vseevropsko energetska infrastrukturo in razveljavitvi Odločbe št. 1364/2006/ES in spremembi uredb (ES) št. 713/2009, (ES) št. 714/2009 in (ES) št. 715/2009 (UL L 115, 25.4.2013, str. 39).

⁽⁵⁾ Uredba (EU) 2022/869 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2022 o smernicah za vseevropsko energetska infrastrukturo, spremembi uredb (ES) št. 715/2009, (EU) 2019/942 in (EU) 2019/943 ter direktiv 2009/73/ES in (EU) 2019/944 in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 347/2013 (UL L 152, 3.6.2022, str. 45).

- (17) Da bi državam članicam olajšali prizadevanja za izpolnitev ciljev Uredbe (EU) 2022/1032 v zvezi s skladiščenjem plina, bi bilo treba pri določitvi obsega njihovega obveznega zmanjšanja povpraševanja upoštevati tudi količino plina, ki jo države članice porabijo za skladiščenje in ki presega vmesni cilj za 1. avgust 2022.
- (18) Poleg tega bi morale imeti države članice zaradi ustreznega upoštevanja velike odvisnosti svojih ključnih industrij od plina možnost, da pri določanju obsega obveznega zmanjšanja povpraševanja izključijo porabo plina v teh panogah. Komisija bi morala s spremljanjem zagotoviti, da te nacionalne omejitve ne povzročajo neupravičenega izkrivljanja notranjega trga. Države članice bi morale imeti tudi možnost, da omejijo obseg obveznega zmanjšanja povpraševanja, kadar je takšno omejevanje potrebno za čim večjo oskrbo drugih držav članic s plinom in kadar lahko predložijo dokaze, da se njihove zmogljivosti za komercialen izvoz na povezovalnih plinovodih v druge države članice ali njihova domača infrastruktura za UZP že uporabljajo v največjem možnem obsegu za preusmerjanje plina v druge države članice. Komisija bi morala spremljati, ali so pogoji za uporabo teh odstopanj izpolnjeni.
- (19) Države članice bi morale v zvezi s posebnimi okoliščinami povpraševanja iz povezanih držav članic imeti možnost, da začasno omejijo obvezno zmanjšanje povpraševanja, kadar je to potrebno za zagotovitev zanesljivosti oskrbe z energijo, med drugim kadar se država članica sooča s krizo pri oskrbi z električno energijo, kakor je opredeljeno v Uredbi (EU) 2019/941 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁶⁾. Upoštevati bi bilo treba tudi skladiščne zmogljivosti in raven skladiščenja, ki presega vmesni cilj iz Priloge Ia k Uredbi (EU) 2017/1938.
- (20) Države članice bi morale imeti možnost, da same izberejo ustrezne ukrepe za doseganje zmanjšanja povpraševanja. Države članice bi morale pri opredeljevanju ustreznih ukrepov za zmanjšanje povpraševanja in prednostnem razvrščanju skupin odjemalcev razmisliti o uporabi ukrepov, opredeljenih v sporočilu Komisije z dne 20. julija 2022 z naslovom „Varčujmo s plinom za varnejšo zimo“. Države članice bi morale zlasti razmisliti o ekonomsko učinkovitih ukrepih, kot so dražbe ali javni razpisi, s katerimi lahko spodbudijo zmanjšanje porabe na ekonomsko učinkovit način. Ukrepi, sprejeti na nacionalni ravni, lahko vključujejo tudi finančne spodbude ali nadomestila za prizadete udeležence na trgu.
- (21) Vsi ukrepi držav članic za doseganje zmanjšanja povpraševanja morajo biti skladni s pravom Unije in zlasti Uredbo (EU) 2017/1938. Zlasti bi morali biti taki ukrepi nujni, jasno opredeljeni, pregledni, sorazmerni, nediskriminatorni in preverljivi, ne bi smeli neupravičeno izkrivljati konkurence ali pravičnega delovanja notranjega trga plina ter ne bi smeli ogroziti zanesljivosti oskrbe s plinom drugih držav članic ali Unije. Upoštevati je treba tudi interes zaščiteneih odjemalcev, tudi pri oskrbi sistemov za centralno ogrevanje s plinom v primeru krize glede zanesljivosti oskrbe s plinom.
- (22) Za zagotovitev usklajenega izvajanja ukrepov za zmanjšanje povpraševanja bi morale države članice zagotoviti redno sodelovanje znotraj vsake od zadevnih rizičnih skupin. Države članice se lahko same dogovorijo o ukrepih za usklajevanje, ki so najprimernejši za določeno regijo. Komisija in KSP bi morali imeti pregled nad nacionalnimi ukrepi, ki jih izvajajo države članice, ter deliti dobre prakse za usklajevanje ukrepov znotraj rizičnih skupin. Države članice bi morale za usklajevanje svojih ukrepov uporabiti tudi druge organe.
- (23) Za zagotovitev, da nacionalni načrti za izredne razmere odražajo prostovoljno ali obvezno zmanjšanje povpraševanja iz te uredbe, bi moral pristojni organ vsake države članice sprejeti potrebne ukrepe za posodobitev nacionalnega načrta za izredne razmere, pripravljenega na podlagi člena 8 Uredbe (EU) 2017/1938, do 31. oktobra 2022. Glede na kratek rok za to posodobitev se postopki usklajevanja na podlagi člena 8(6) do (11) Uredbe (EU) 2017/1938 ne bi smeli uporabljati. Vendar bi se morala vsaka država članica o posodobitvi svojih nacionalnih načrtov za izredne razmere posvetovati z drugimi državami članicami. Komisija bi morala sklicati rizične skupine, KSP ali druge ustrezne organe, da bi razpravljali o morebitnih vprašanjih, povezanih z ukrepi za zmanjšanje povpraševanja.

⁽⁶⁾ Uredba (EU) 2019/941 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o pripravljenosti na tveganja v sektorju električne energije in razveljavitvi Direktive 2005/89/ES (UL L 158, 14.6.2019, str. 1).

- (24) Redno in učinkovito spremljanje in poročanje sta bistvena za ocenjevanje napredka, doseženega v državah članicah pri izvajanju ukrepov za prostovoljno in obvezno zmanjšanje povpraševanja, ter za merjenje socialnih in gospodarskih učinkov ukrepov, pa tudi učinkov na zaposlenost. Pristojni organ vsake države članice ali drug subjekt, ki ga imenuje država članica, bi moral spremljati doseženo zmanjšanje povpraševanja na svojem ozemlju in o rezultatih redno poročati Komisiji. KSP bi morala Komisiji pomagati pri spremljanju izpolnjevanja obveznosti zmanjšanja povpraševanja.
- (25) Da se prepreči znatna gospodarska škoda za Unijo kot celoto, je ključno, da vsaka država članica zmanjša svoje povpraševanje po tem, ko je bila razglašena pripravljenost na ravni Unije. To zmanjšanje bo zagotovilo, da bo plina dovolj za vse, tudi pozimi. Zmanjšanje povpraševanja po vsej Uniji je izraz načela solidarnosti, zapisanega v Pogodbi. Zato je upravičeno, da Komisija strogo nadzoruje, ali države članice izvajajo obvezno zmanjšanje povpraševanja. V primeru, da Komisija ugotovi, da obstaja tveganje, da država članica morda ne bo mogla doseči obveznega zmanjšanja povpraševanja, bi morala imeti možnost, da od države članice zahteva, naj predloži načrt, v katerem določi strategijo in ukrepe za učinkovito doseganje obveznega zmanjšanja povpraševanja. Ta država članica bi morala ustrezno upoštevati vse pripombe in predloge, ki jih je Komisija podala v zvezi z načrtom.
- (26) Ker načelo solidarnosti daje vsaki državi članici pravico, da jo v določenih okoliščinah podprejo sosednje države članice, bi morale države članice, ki zaprosijo za takšno podporo, delovati v duhu solidarnosti, ko gre za zmanjšanje njihovega domačega povpraševanja po plinu. Zato bi morale države članice, ki zaprosijo za solidarnostni ukrep v skladu s členom 13 Uredbe (EU) 2017/1938, že imeti izvedene vse ustrezne ukrepe za zmanjšanje povpraševanja po plinu. Komisija bi morala imeti možnost, da od države članice, ki zaprosi za solidarnostni ukrep, zahteva predložitev načrta z ukrepi za doseganje morebitnega nadaljnjega zmanjšanja povpraševanja. Ta država članica bi morala ustrezno upoštevati mnenje Komisije.
- (27) Komisija bi morala o izvajanju te uredbe redno obveščati Evropski parlament in Svet.
- (28) Ob upoštevanju neposredne nevarnosti za zanesljivost oskrbe s plinom, ki jo povzroča ruska vojaška agresija proti Ukrajini, bi morala ta uredba začeti veljati čim prej.
- (29) Ta uredba bi se morala glede na izjemno naravo njenih ukrepov uporabljati eno leto od začetka njene veljavnosti. Do 1. maja 2023 bi morala Komisija poročati Svetu o njenem delovanju, po potrebi pa bi lahko predlagala tudi podaljšanje obdobja njene uporabe.
- (30) Ker cilja te uredbe države članice ne morejo zadovoljivo doseči same, temveč se lažje doseže na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenega cilja –

SPREJEL NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Predmet urejanja in področje uporabe

Ta uredba določa pravila za obravnavanje resnih težav pri oskrbi s plinom, da se v duhu solidarnosti zagotovi zanesljivost oskrbe Unije s plinom. Ta pravila vključujejo izboljšano usklajevanje, spremljanje in poročanje o nacionalnih ukrepih za zmanjšanje povpraševanja po plinu ter možnost, da Svet na predlog Komisije razglasi pripravljenost na ravni Unije kot stopnjo krize, specifično za Unijo, kar sproži obvezno zmanjšanje povpraševanja po vsej Uniji.

Člen 2

Opredelitev pojmov

V tej uredbi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (1) „pristojni organ“ pomeni nacionalni vladni organ ali nacionalni regulativni organ, ki ga imenuje država članica za zagotavljanje izvajanja ukrepov iz Uredbe (EU) 2017/1938;
- (2) „pripravljenost na ravni Unije“ pomeni stopnjo krize, specifično za Unijo, ki sproži obvezno zmanjšanje povpraševanja in ni povezana z nobeno od stopenj krize iz člena 11(1) Uredbe (EU) 2017/1938;
- (3) „poraba plina“ pomeni celotno dobavo zemeljskega plina za dejavnosti na ozemlju države članice, vključno s končno porabo gospodinjstev, industrije in proizvodnje električne energije, vendar med drugim izključuje plin, ki se uporablja za napolnitev skladišč, v skladu z opredelitvijo „dobave, pretvorbe in porabe plina“, ki jo uporablja Komisija (Eurostat);
- (4) „surovina“ pomeni „neenergetsko rabo zemeljskega plina“, kot je navedeno v izračunih energetskih bilanc Komisije (Eurostat);
- (5) „referenčna poraba plina“ pomeni količino povprečne porabe plina v zadevni državi članici v referenčnem obdobju; za države članice, v katerih se je poraba plina v obdobju od 1. avgusta 2021 do 31. marca 2022 povečala za vsaj 8 % v primerjavi s povprečno porabo plina v referenčnem obdobju, „referenčna poraba plina“ pomeni le količino porabe plina v obdobju od 1. avgusta 2021 do 31. marca 2022;
- (6) „referenčno obdobje“ pomeni obdobje od 1. avgusta do 31. marca v petih zaporednih letih pred datumom začetka veljavnosti te uredbe, začenši z obdobjem od 1. avgusta 2017 do 31. marca 2018;
- (7) „vmesni cilj“ pomeni vmesni cilj kot je določen v Prilogi Ia k Uredbi (EU) 2017/1938.

Člen 3

Prostovoljno zmanjšanje povpraševanja

Države članice si po najboljših močeh prizadevajo, da bi svojo porabo plina v obdobju od 1. avgusta 2022 do 31. marca 2023 zmanjšale za vsaj 15 % v primerjavi z njihovo povprečno porabo plina v obdobju od 1. avgusta do 31. marca v petih zaporednih letih pred začetkom veljavnosti te uredbe (v nadaljnjem besedilu: prostovoljno zmanjšanje povpraševanja). Za navedene ukrepe prostovoljnega zmanjšanja povpraševanja se uporabljajo členi 6, 7 in 8.

Člen 4

Razglasitev pripravljenosti na ravni Unije s strani Sveta

1. Svet lahko na predlog Komisije z izvedbenim sklepom razglasi pripravljenost na ravni Unije.
2. Komisija predlog za takšno pripravljenost na ravni Unije predloži, kadar meni, da obstaja znatno tveganje resnega pomanjkanja pri oskrbi s plinom ali kadar pride do izjemno velikega povpraševanja po plinu, za katero ukrepi iz člena 3 ne zadostujejo in kar povzroči znatno poslabšanje stanja oskrbe s plinom v Uniji, vendar trg še lahko obvladuje te motnje, ne da bi bilo treba uporabiti netržne ukrepe.
3. Komisija Svetu predlog za razglasitev pripravljenosti na ravni Unije predloži tudi, kadar to zahteva pet ali več pristojnih organov, ki so razglasili pripravljenost na nacionalni ravni na podlagi člena 11(1), točka (b), Uredbe (EU) 2017/1938.

4. Svet lahko s kvalificirano večino spremeni predlog Komisije.
5. Preden Komisija Svetu predloži predlog za razglasitev pripravljenosti na ravni Unije, se posvetuje z zadevnimi rizičnimi skupinami iz Priloge I k Uredbi (EU) 2017/1938 (v nadaljnjem besedilu: rizične skupine) in s koordinacijsko skupino za plin (v nadaljnjem besedilu: KSP), ustanovljeno s členom 4 navedene uredbe.
6. Svet lahko na predlog Komisije z izvedbenim sklepom razglasi konec tako pripravljenosti na ravni Unije kot tudi obveznosti na podlagi člena 5. Komisija Svetu predlog za takšen izvedbeni sklep predloži, kadar oceni, da podlaga, na kateri je bila razglašena pripravljenost na ravni Unije, ne upravičuje več ohranitve te pripravljenosti, ter po posvetovanju z zadevnimi rizičnimi skupinami in s KSP.

Člen 5

Obvezno zmanjšanje povpraševanja v primeru pripravljenosti na ravni Unije

1. Kadar Svet razglasi pripravljenost na ravni Unije, vsaka država članica zmanjša porabo plina v skladu z odstavkom 2 (v nadaljnjem besedilu: obvezno zmanjšanje povpraševanja).
2. Za namene obveznega zmanjšanja povpraševanja je poraba plina, dokler je razglašena pripravljenost na ravni Unije, v vsaki državi članici v obdobju od 1. avgusta 2022 do 31. marca 2023 (v nadaljnjem besedilu: obdobje zmanjšanja) za 15 % nižja glede na njeno referenčno porabo plina. Za namene obveznega zmanjšanja povpraševanja se upoštevajo vsa zmanjšanja povpraševanja, ki so jih države članice dosegle v obdobju pred razglasitvijo pripravljenosti na ravni Unije.
3. Država članica, katere sistem električne energije je sinhroniziran le s sistemom električne energije tretje države, je v primeru, da ni več sinhronizirana s sistemom te tretje države, izvzeta iz uporabe odstavka 2, vse dokler so za zagotovitev varnega in zanesljivega delovanja elektroenergetskega sistema potrebne storitve izoliranega elektroenergetskega sistema ali druge storitve za operaterja prenosnega sistema za električno energijo.
4. Država članica je izvzeta iz uporabe odstavka 2, vse dokler ni neposredno povezana s povezanim plinskim sistemom katere koli druge države članice.
5. Država članica lahko referenčno porabo plina, ki se uporablja za izračun ciljnega obveznega zmanjšanja povpraševanja na podlagi odstavka 2, omejijo za količino plina, ki je enaka razliki med njenim vmesnim ciljem za 1. avgust 2022 in dejansko količino skladiščenega plina dne 1. avgusta 2022, če na ta datum izpolnjuje vmesni cilj.
6. Država članica lahko referenčno porabo plina, ki se uporablja za izračun ciljnega obveznega zmanjšanja povpraševanja na podlagi odstavka 2, omejijo za količino plina, porabljenega v referenčnem obdobju kot surovina.
7. Država članica lahko omeji obvezno zmanjšanje povpraševanja za 8 odstotnih točk, če dokaže, da je njena povezanost z drugimi državami članicami, merjena v trdni tehnični izvoznih zmogljivosti v primerjavi z njeno letno porabo plina v letu 2021 manjša od 50 % in je bila zmogljivost na povezovalnih plinovodih v druge države članice dejansko uporabljena za prevoz plina na ravni najmanj 90 % vsaj en mesec pred prigravitvijo odstopanja, razen če lahko država članica dokaže, da ni bilo povpraševanja in je bila zmogljivost maksimalno povečana ter da so njeni domači obrati za UZP komercialno in tehnično pripravljeni preusmeriti plin v druge države članice do količin, ki jih zahteva trg.
8. Država članica, ki se sooča s krizo pri oskrbi z električno energijo, lahko obvezno zmanjšanje povpraševanja na podlagi odstavka 2 začasno omeji na raven, ki je potrebna za ublažitev tveganja za oskrbo z električno energijo, če ni drugih ekonomskih alternativ kot nadomestilo za plin, ki je potreben za proizvodnjo električne energije, ne da bi bila pri tem resno ogrožena zanesljivost oskrbe. V tem primeru država članica pripravi razloge za omejitev in predloži zadostne dokaze o obstoju izjemnih okoliščin, ki upravičujejo omejitev. Država članica po potrebi posodobi načrt pripravljenosti na tveganja na podlagi člena 10 Uredbe (EU) 2019/941.

9. Država članica svojo odločitev za omejitev obveznega zmanjšanja povpraševanja na podlagi odstavkov 5, 6, 7 in 8, skupaj s potrebnimi dokazi, da so izpolnjeni pogoji za omejitev obveznega zmanjšanja povpraševanja, pripravi Komisiji. Priglasitev v zvezi z odstavki 5, 6 in 7 se lahko opravi že po začetku veljavnosti te uredbe, najpozneje pa dva tedna po razglasitvi pripravljenosti na ravni Unije. Priglasitev v zvezi z odstavkom 8 se lahko opravi najpozneje dva tedna po nastanku krize v oskrbi z električno energijo iz navedenega odstavka. Država članica o svoji nameri obvesti zadevne rizične skupine in KSP.

10. Komisija na podlagi priglasitve ter po posvetovanju z rizičnimi skupinami in KSP oceni, ali so izpolnjeni pogoji za omejitev na podlagi odstavkov 5, 6, 7 in 8. V primeru, da Komisija ugotovi, da omejitev ni upravičena, sprejme mnenje, v katerem navede razloge, zaradi katerih bi morala država članica odpraviti ali spremeniti omejitev obveznega zmanjšanja povpraševanja. To mnenje se sprejme najpozneje 30 delovnih dni po popolni priglasitvi na podlagi odstavka 9.

11. Kadar pogoji za omejitev obveznega zmanjšanja povpraševanja iz odstavkov 5, 6, 7 in 8 niso več izpolnjeni, država članica uporabi cilj obveznega zmanjšanja povpraševanja na podlagi odstavka 2.

12. Komisija stalno spremlja, ali so izpolnjeni pogoji za omejitev obveznega zmanjšanja povpraševanja na podlagi odstavkov 5, 6, 7 in 8.

13. Členi 6, 7 in 8 se uporabljajo za ukrepe za obvezno zmanjšanje povpraševanja brez poseganja v obstoječe dolgoročne pogodbe.

Člen 6

Ukrepi za doseg zmanjšanja povpraševanja

1. Državam članicam je prepuščeno, da same izberejo ustrezne ukrepe za zmanjšanje povpraševanja. Ukrepi iz členov 3 in 5 morajo biti jasno opredeljeni, pregledni, sorazmerni, nediskriminatorni in preverljivi. Države članice pri izbiri ukrepov upoštevajo načela iz Uredbe (EU) 2017/1938. Za ukrepe zlasti velja naslednje:

- (a) neupravičeno ne izkrivljajo konkurence ali pravilnega delovanja notranjega trga s plinom;
- (b) ne ogrožajo zanesljivosti oskrbe s plinom drugih držav članic ali Unije;
- (c) izpolnjujejo določbe Uredbe (EU) 2017/1938, kar zadeva zaščitene odjemalce.

2. Države članice morajo pri sprejemanju ukrepov za zmanjšanje povpraševanja preučiti možnost dajanja prednosti ukrepom, ki vplivajo na odjemalce, ki niso zaščiteni odjemalci kot so opredeljeni v členu 2, točka 5 Uredbe (EU) 2017/1938, in lahko iz takih ukrepov te odjemalce tudi izključijo, in sicer na podlagi objektivnih in preglednih meril, pri katerih se upoštevajo njihov gospodarski pomen in med drugim naslednji elementi:

- (a) učinek motenj na dobavne verige, ki so ključnega pomena za družbo;
- (b) morebitni negativni učinki v drugih državah članicah, zlasti na dobavne verige sektorjev nižje v verigi, ki so ključnega pomena za družbo;
- (c) morebitna dolgotrajna škoda na industrijskih obratih;
- (d) možnosti za zmanjšanje porabe in nadomestitev proizvodov v Uniji.

3. Države članice pri odločanju o ukrepih za zmanjšanje povpraševanja preučijo ukrepe za zmanjšanje porabe plina v elektroenergetskem sektorju, ukrepe za spodbujanje prehoda na druga goriva v industriji, nacionalne kampanje ozaveščanja ter ciljno usmerjene obveznosti za zmanjšanje ogrevanja in hlajenja z namenom spodbujanja prehoda na druga goriva in zmanjšanje porabe v industriji.

Člen 7

Usklajevanje ukrepov za zmanjšanje povpraševanja

1. Države članice za zagotovitev ustreznega usklajevanja ukrepov za prostovoljno in obvezno zmanjšanje povpraševanja na podlagi členov 3 in 5 sodelujejo druga z drugo znotraj vsake od zadevnih rizičnih skupin.
2. Pristojni organ vsake države članice svoj nacionalni načrt za izredne razmere, pripravljen na podlagi člena 8 Uredbe (EU) 2017/1938, posodobi najpozneje do 31. oktobra 2022, da so upoštevani ukrepi za prostovoljno zmanjšanje povpraševanja. Vsaka država članica svoj nacionalni načrt za izredne razmere po potrebi tudi posodobi v primeru razglasitve pripravljenosti na ravni Unije na podlagi člena 4 te uredbe. Člen 8(6) do (10) Uredbe (EU) 2017/1938 se ne uporablja za posodobitve nacionalnih načrtov za izredne razmere pripravljenih v skladu s tem odstavkom.
3. Države članice se pred sprejetjem revidiranih načrtov za izredne razmere posvetujejo s Komisijo in zadevnimi rizičnimi skupinami. Komisija lahko skliče sestanke z rizičnimi skupinami in KSP ob upoštevanju stališč, ki jih v zvezi s tem izrazijo države članice, da bi razpravljali o vprašanjih, povezanih z nacionalnimi ukrepi za zmanjšanje povpraševanja.

Člen 8

Spremljanje in izvrševanje

1. Pristojni organ vsake države članice spremlja izvajanje ukrepov za zmanjšanje povpraševanja na svojem ozemlju. Države članice Komisiji vsaka dva meseca in najpozneje do 15. dne v mesecu, ki sledi, poročajo o doseženem zmanjšanju povpraševanja. Rizične skupine in KSP pomagajo Komisiji pri spremljanju prostovoljnega in obveznega zmanjšanja povpraševanja.
2. Kadar Komisija na podlagi sporočenih podatkov o zmanjšanju povpraševanja ugotovi tveganje, da država članica ne bo mogla doseči obveznega zmanjšanja povpraševanja na podlagi člena 5, od države članice zahteva, da predloži načrt, v katerem določi strategijo za učinkovito izpolnitev obveznosti zmanjšanja povpraševanja. Komisija od države članice, ki zaprosi za solidarnostni ukrep na podlagi člena 13 Uredbe (EU) 2017/1938, tudi zahteva, da predloži načrt, v katerem določi strategijo za doseganje morebitnega nadaljnjega zmanjšanja povpraševanja po plinu v skladu s členom 10(2) Uredbe (EU) 2017/1938. Komisija v obeh primerih izda mnenje s pripombami in predlogi za predložene načrte in Svetu sporoči svoje mnenje. Zadevna država članica ustrezno upošteva mnenje Komisije.
3. Komisija o izvajanju te uredbe redno obvešča Evropski parlament in Svet.

Člen 9

Pregled

Komisija do 1. maja 2023 opravi pregled te uredbe glede na splošno stanje v zvezi z oskrbo Unije s plinom in Svetu predloži poročilo o glavnih ugotovitvah tega pregleda. Zlasti lahko Komisija na podlagi tega poročila predlaga, da se podaljša obdobje uporabe te uredbe.

Člen 10

Začetek veljavnosti in uporaba

Ta uredba začne veljati dan po objavi v Uradnem listu Evropske unije.

Uporablja se eno leto od začetka njene veljavnosti.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, 5. avgusta 2022

Za Svet
predsednik
M. BEK
